

УДК 336.143:005.915

Половинко Б. С.

polovynko96@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0592-941X

аспірант, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ ІНОЗЕМНИХ КРАЇН В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Анотація. В статті проаналізовано науково-обґрунтовані принципи та підходи різних економічних течій на роль, необхідність та межі державного втручання в економіку в контексті формування фінансово-бюджетних відносин як інструменту розвитку регіону. На основі проведеного аналізу систематизовано підходи до ролі держави у формуванні фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону в контексті еволюції поглядів відомих економічних шкіл. Наголошено на особливостях впливу кожної з розглянутих концепцій на поточну економічну політику країн для стимулювання розвитку регіонів, що визначається широким спектром застосування фінансово-бюджетних інструментів, що включають в себе розвиток соціального середовища регіону, спрямування бюджетних коштів на підтримку інфраструктурних проектів у регіонах, встановлення податкових пільг для місцевих підприємств, а також розробку спеціальних програм інвестування в розвиток малих та середніх підприємств. Доведено, що поточна фінансово-економічна криза негативно впливає на всі аспекти суспільного життя, такі як: соціально-економічна стабільність, рівень безробіття, економічне зростання, інфляція, фінансова стабільність, довіра до банківської системи та загальний рівень життя громадян, потребує застосування неординарних підходів до подолання її наслідків. Наголошено, що застосування досвіду іноземних країн безумовно сприятиме активізації фінансово-економічної активності процесів розвитку регіону на принципах забезпечення соціальної стабільності, безпеки середовища проживання та підвищення рівня життя населення регіону. Стратегічні орієнтири економічного відновлення та соціального розвитку регіону можуть бути досягнуті шляхом використання цілого арсеналу фінансово-бюджетних інструментів та засобів, спрямованих на формування регіональної інфраструктури, підтримки підприємницької активності, впровадження соціальних програм підтримки та розвитку людського потенціалу, збільшення інвестицій в інновації та освіту, стимулювання інвестицій і економічного відновлення регіонів країни.

Ключові слова: розвиток, регіон, фінансово-бюджетні відносини, фінансово-бюджетні інструменти, зарубіжний досвід регулювання.

Polovynko Bohdan

polovynko96@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0592-941X

Postgraduate student, V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv

APPLICATION OF THE EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES IN THE SYSTEM OF FINANCIAL AND BUDGETARY RELATIONS OF THE REGION'S DEVELOPMENT

Abstract. The article analyzes the scientifically based principles and approaches of various economic schools to the role, necessity and limits of state intervention in the economy in the context of formation of financial and budgetary relations as an instrument of regional development. On the basis of the analysis, the approaches to the role of the state in the formation of financial and budgetary regulation of regional development are systematized in the context of the evolution of the views of

well-known economic schools. The author emphasizes the peculiarities of the influence of each of the considered concepts on the current economic policy of countries to stimulate regional development, which is determined by a wide range of financial and budgetary instruments, including the development of the social environment of the region, allocation of budgetary funds to support infrastructure projects in the regions, establishment of tax incentives for local enterprises, as well as the development of special programs for investing in the development of small and medium-sized enterprises. It is proved that the current financial and economic crisis has a negative impact on all aspects of public life, such as socio-economic stability, unemployment, economic growth, inflation, financial stability, confidence in the banking system and the general standard of living of citizens, and requires the use of extraordinary approaches to overcome its consequences. It is emphasized that the application of the experience of foreign countries will certainly contribute to the intensification of financial and economic activity of the region's development processes on the principles of ensuring social stability, safety of the environment and improving the living standards of the region's population. The strategic guidelines for economic recovery and social development of the region can be achieved through the use of a whole arsenal of financial and budgetary instruments and means aimed at forming regional infrastructure, supporting entrepreneurial activity, implementing social programs to support and develop human potential, increasing investment in innovation and education, stimulating investment and economic recovery of the country's regions.

Key words: development, region, financial and budgetary relations, financial and budgetary instruments, foreign regulatory experience.

JEL Classification: H72, O23, R11

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-12>

Постановка проблеми. Ідеї впливових економістів провідних шкіл розвинених країн світу дозволили створити потужну базу фінансово-бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку економіки країни та її регіонів. Національні системи державного регулювання в сфері бюджетних відносин мають свої особливості та використовують спеціалізований набір інструментів для формування економічного та соціального розвитку. Кращі зарубіжні практики та ефективні механізми регулювання соціальних і економічних процесів у регіоні фінансово-бюджетними засобами можуть бути успішно використані в Україні для вирішення актуальних проблем в процесі комплексного відновлення та відбудови громад та територій та створенні можливостей для стійкого економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Необхідність та межі державного втручання в економіку обґрунтовано представниками відомих економічних шкіл, зокрема: Д. Юм [1], Ф. Кене [2], Дж. Кейнс [3], А. Маршалл [4], П. Самуельсон [5], А. Пігу [6] та ін. Питання фінансово-бюджетного регулювання досліджувалися в роботах таких вітчизняних та зарубіжних економістів як: Т. Канєвої [7], І. Чугунова [8], А. Кузнєцової [9], Л. Кавалари [10].

Однак, потребує додаткового опрацювання проблематика реалізації фінансово-бюджетних відносин на основі застосування зарубіжного досвіду в контексті вирішення завдання відновлення національної економіки та регіонів країни, що постраждали внаслідок політико-економічної нестабільності.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення та аналіз досвіду іноземних країн у сфері фінансово-бюджетних відносин з метою його подальшого застосування в контексті розвитку регіону на основі виявлення успішних стратегій, інструментів та методів, які можна адаптувати для досягнення ефективності та сталості соціального та економічного відновлення регіонів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. При формуванні фінансово-бюджетних відносин регіонального розвитку важливо використовувати великий теоретичний доробок відомих науковців. Розглянемо основні економічні теорії, оскільки вони в цілому формують розуміння закономірностей соціально-економічного розвитку держави, регіонів та процесів регіонального відтворення. Науково-обґрунтовані принципи та підходи різних економічних шкіл слугують інтелектуальним ресурсом для вироблення ефективних рішень та рекомендацій щодо участі держави

та місцевих органів влади у підвищенні якості життя населення, вирішенні завдань економічного відновлення, що відповідають потребам та завданням сьогодення. Роль держави в формуванні фінансово-бюджетних відносин в контексті існуючих теорій та поглядів відомих економістів представлено на рис. 1.

Ідеї меркантилістів впливали на формування політики фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону шляхом збільшення експорту, встановлення контролю за імпортом благородних металів та активного втручання держави в економічні процеси для досягнення економічного зростання та нагромадження багатства. В сучасному світі принципи меркантилістів не застосовуються в чистій формі, проте деякі країни використовують окремі елементи меркантилізму у економічній політиці для стимулювання розвитку регіонів. Наприклад, Китай відомий своєю політикою стимулювання експорту та залучення іноземних інвестицій шляхом активного втручання в господарські процеси для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних виробників на міжнародних ринках. Сінгапур також використовує принципи меркантилізму, зосереджуючись на розвитку експортно-орієнтованої економіки та залученні іноземних інвестицій через створення сприятливих умов для бізнесу та промислового розвитку. Ця стратегія є одною із головних характеристик Сінгапуру, який відомий своєю високою ефективністю та відсутністю корупції. У 2022 р. надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) до Сінгапуру сягнув рекордних 141,2 млрд доларів США порівняно з 131,1 млрд доларів США роком раніше (+7,7%), що зробило країну третім найбільшим реципієнтом ПІІ у світі після США та Китаю та забезпечило майже дві третини потоків до країн ASEAN [10]. Південна Корея також активно використовує експортну політику як двигун економічного зростання, стимулюючи розвиток ключових промислових галузей і залучаючи іноземні інвестиції. Отже, наведені країни використовують елементи меркантилізму, але разом з тим враховують міжнародні стандарти і вимоги, щоб підтримувати стійкий економічний розвиток регіонів і економіки в цілому забезпечуючи довгострокове зростання в глобальному контексті. Важливо використовувати позитивний досвід даних країн у розвитку експортної інфраструктури, створенні спеціальних економічних зон, сприятливого бізнес-середовища для просування власних товарів і послуг на зовнішніх ринках. Представники

школи фізіократів визначили ряд заходів у сфері фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону, спрямованих на підтримку сільського господарства та створення сприятливих умов для розвитку економіки, зокрема в аграрних регіонах [11]. Принципи представників даної течії, які віддавали перевагу розвитку сільського господарства як основному джерелу багатства країни, на сучасному етапі розвитку суспільства активно реалізуються у різних аспектах економічної політики такими країнами як: Франція, Індія, Бразилія. Хоча погляди фізіократів були особливо популярними в XVIII ст., сучасна Франція все ще надає певну увагу розвитку сільського господарства. Уряд Франції використовує як фінансові так і бюджетні інструменти для підтримки сільськогосподарського сектору, зокрема, через субсидії, податкові стимули та інвестиції у розвиток сільської інфраструктури. Індія є однією країн світу, де сільське господарство має велике значення. Уряд Індії активно вживає заходів для підтримки фермерів та розвитку сільськогосподарського сектору, включаючи фінансову підтримку, субсидії та інвестиції у сільську інфраструктуру, що дозволяє підтримувати економічний розвиток регіонів та вирішувати існуючі соціальні проблеми. Необхідно підкреслити, що ідеї фізіократів доцільно використати для розробки ефективних заходів для відновлення регіонального розвитку та стабілізації соціально-економічної ситуації в регіоні через підтримку сільського господарства, впровадження інноваційних технологій у сільському господарстві, розвиток сучасних агротехнологій, організацію фермерських об'єднань та підтримку експорту сільськогосподарської продукції [12]. Необхідно зазначити, що класична теорія визначила ряд принципів і підходів до фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону, зокрема, обмеження державних витрат, прозорого оподаткування та збереження вільної конкуренції. Визначені принципи мали великий вплив на формування економічної політики та використання фінансово-бюджетних інструментів у країнах, які дотримувалися ліберальних економічних підходів. США мають довгу історію застосування ліберального підходу до економіки, особливо в питаннях податків та регулювання [13]. Уряд США активно використовує фінансові та бюджетні інструменти для стимулювання економічного зростання, проте, у багатьох випадках, держава намагається мінімізувати втручання у вільний ринок і конкурентне середовище ведення бізнесу. Великобританія

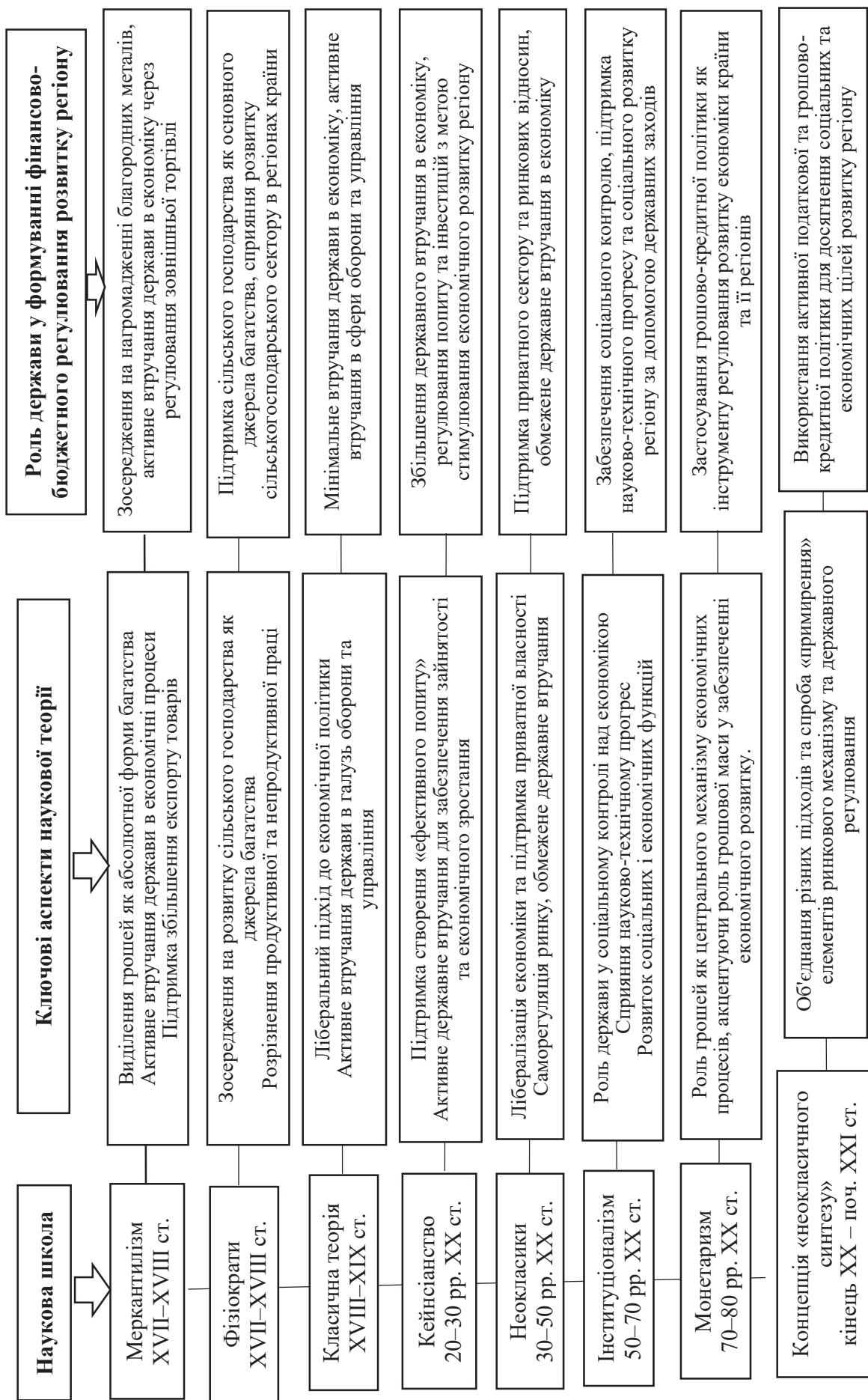

Рис. 1. Систематизація підходів до ролі держави у формуванні фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону в контексті еволюції поглядів відомих економічних шкіл

також відома своєю ліберальною економічною політикою, що ґрунтується на принципах класичної теорії. Уряд Великобританії активно застосовує фінансові та бюджетні інструменти для стимулювання економічного розвитку та створення сприятливих умов для бізнесу, в тому числі, на регіональному рівні. Канада також використовує окремі елементи класичної економічної теорії в процесі реалізації економічної політики шляхом підтримки вільної торгівлі та конкурентного середовища для підприємництва, а також використовує фінансові інструменти для стимулювання інвестицій та економічного зростання. Варто використовувати досвід даних країн у розвитку ефективної ринкової економіки та створенні сприятливих умов для підприємництва та інвестицій на основі реалізації політики зниження податків та дерегуляції у бізнесі, що сприяє стимулюванню економічного розвитку та підтримці підприємства на регіональному рівні.

Зрозуміло, що кейнсіанська теорія кардинально змінила підхід до фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону, звертаючи увагу на активну роль держави у стимулюванні економічного зростання та забезпеченні повної зайнятості. Представники кейнсіанської теорії обґрунтували підходи до формування ефективної політики фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону, спрямованої на стимулювання ефективного попиту та інвестицій, а також на використання фіскальних і монетарних інструментів для досягнення цих цілей. Принципи кейнсіанської теорії в регулюванні соціально-економічного розвитку регіону фінансово-бюджетними інструментами застосовуються в багатьох країнах, особливо у випадках економічних криз або в умовах спаду економічної активності. Наприклад, під час світової фінансової кризи 2008–2009 рр. Китай впровадив значні програми стимулювання, включаючи масштабні інвестиції у будівництво та інфраструктуру. Так, за оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) зростання валового внутрішнього продукту в Китаї склало у 2023 році 5,2 %, що свідчить про серйозний вплив країни на глобальну економіку [14]. Багато країн Європейського союзу використовують кейнсіанські підходи до фіскальної політики для стимулювання економічного зростання, розвитку регіонів та боротьби з безробіттям. Ці приклади демонструють, як країни використовують кейнсіанські принципи у своїй фінансовій та бюджетній політиці для стимулю-

вання соціально-економічного розвитку регіону. Відновлення регіонального розвитку та стабілізація соціальної ситуації в регіоні може забезпечуватися збільшенням державних витрат на інфраструктурні проекти, соціальні програми та підтримку малих підприємств, що сприятиме економічному зростанню та створенню нових робочих місць [12].

Неокласична теорія характеризується рядом принципів, які використовуються для формування фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону, зокрема, підтримка приватного сектору, створення умов для функціонування ринкової економіки та обмежене державне втручання. Принципи неокласичної теорії, яка акцентує на важливості ринкових механізмів та обмеженого втручання держави в економіку, можна спостерігати у різних країнах, які використовують більш ліберальні підходи до фінансового та бюджетного регулювання. США історично віддавали перевагу ринковій економіці та обмеженому втручанню держави в економічні процеси на регіональному та державному рівні шляхом підтримки приватної власності, свободи ведення бізнесу, регулювання ринку з метою забезпечення конкуренції, що є ключовими напрямками для фінансового та бюджетного регулювання розвитку регіону. Великобританія також використовує неокласичні принципи в економічній політиці, акцентуючи увагу на стимулюванні економічного зростання через підтримку підприємництва, зменшення обмежень для бізнесу та регулювання ринків. Сінгапур є прикладом успішної реалізації неокласичних принципів у регулюванні соціально-економічного розвитку, оскільки сінгапурська модель включає в себе низку заходів, спрямованих на залучення інвестицій, підтримку підприємництва та створення сприятливих умов для функціонування ринкової економіки [14]. Модель регіонального розвитку Сінгапуру ґрунтується на збалансуванні ролі держави та ринку, використовуючи промислову політику, розбудову інфраструктури, розвиток людського капіталу та партнерства з венчурним капіталом для постійної реструктуризації економіки. Країни можуть впроваджувати принципи неокласичної теорії в своїй фінансовій та бюджетній політиці для стимулювання соціально-економічного розвитку регіону.

Принципи інституціоналізму, які визначають важливість діяльності інститутів у регулюванні соціально-економічного розвитку та передбачає активну участь держави у забезпеченні соціального контролю, підтримці науково-технічного

прогресу та розвиток соціально-економічних сфер спостерігаємо на прикладі наступних країн. Нідерланди мають розвинуту систему соціальних інститутів, які грають важливу роль у регулюванні економічного розвитку. Фінансово-бюджетні інструменти використовуються для підтримки соціальної справедливості, забезпечення якості життя та стимулювання економічного зросту через інвестиції в освіту, охорону здоров'я та інфраструктуру. Одним з інструментів, які використовуються в Нідерландах для забезпечення соціальної справедливості, є система соціального страхування. Згідно з даними Eurostat, у 2019 р. Нідерланди мали одні з найвищих у Європі витрати на соціальне страхування на душу населення у розмірі 6960 євро на душу населення, що було значно вище середнього показника в Європейському Союзі (4810 євро на душу населення) [12]. Щодо інвестицій в освіту, в Нідерландах витрати на освіту становили 5,6 % ВВП у 2019 р., що було також вище середнього показника в Європейському Союзі (4,6 % ВВП), що свідчить про високий рівень інвестицій у систему освіти в Нідерландах для розвитку людського потенціалу та формування сприятливого соціального середовища [14]. Швеція є прикладом країни, де фінансово-бюджетні інструменти використовуються для підтримки соціального добробуту та рівності. Шведська модель включає в себе великі соціальні витрати на пенсії, освіту, охорону здоров'я та інші соціальні програми, які сприяють підвищенню якості життя громадян [11]. Норвегія відома своєю високою рівнем соціального захисту та розвинутою системою соціальних інститутів регіонального розвитку. Фінансово-бюджетні інструменти використовуються для підтримки рівності, забезпечення добробуту та сприяння економічному розвитку через інвестиції в інновації та сталість.

Під впливом монетаристів відбулися кардинальні зміни в системі державного регулювання та зосередження уваги виключно на грошовій політиці та процесу обмеження державного втручання в економіку, що вплинуло на формування фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіону. Принципи монетаризму, який акцентує на ролі грошей та грошової політики в економіці, можна помітити в регулюванні соціально-економічного розвитку в розвинених країнах і в сучасних умовах. США є однією з країн, де великий акцент робиться на монетарну політику для стимулювання економічного зростання та контролю інфляції.

Концепція «неокласичного синтезу» наголошує на ключовій ролі державного втручання у фінансово-бюджетне регулювання розвитку регіону через активне використання податкової та грошово-кредитної політики для досягнення економічних цілей. Принципи «неокласичного синтезу», орієнтовані на комбінацію елементів ринкової економіки з окремими аспектами державного регулювання, спрямовані на досягнення економічної стабільності, соціальної рівності, подолання соціальної напруги. Німеччина активно сприяє розвитку ринкової економіки, проте має розвинуту систему соціального захисту, використовує фінансові інструменти, такі як податки та бюджетні витрати, для підтримки економічної активності та соціальної стабільності на регіональному рівні. Зокрема, країна реалізує регіональні програми, які підвищують фінансові можливості місцевого самоврядування та зменшують тиск на загальнодержавний бюджет [11]. Німеччина також використовує фінансові інструменти для забезпечення територіального економічного розвитку та покращення конкурентоспроможності територій [11]. Це демонструє високий рівень використання фінансово-бюджетних інструментів для сприяння соціально-економічному прогресу на регіональному рівні. Швеція відома своєю комбінацією ринкової економіки та соціальної підтримки регіонального розвитку. Країна вкладає значні кошти у соціальні програми, такі як система охорони здоров'я та освіта, проте водночас стимулює підприємництво та інвестиції через фінансові заходи. Країна використовує фінансові інструменти, такі як бюджетні витрати на інфраструктуру та соціальні програми, для стимулювання економічного розвитку та забезпечення соціальної справедливості. Фінансово-економічна криза як в Україні так і в світі в цілому, що позначається на багатьох аспектах суспільного життя, таких як: соціально-економічна стабільність, рівень безробіття, економічне зростання, інфляція, фінансова стабільність, довіра до банківської системи та загальний рівень життя громадян, потребує застосування неординарних підходів до подолання її наслідків. Перед Україною стоять значні виклики, пов'язані з необхідністю ефективного управління економічною кризою, забезпеченням стійкості фінансово-економічної системи, збереженням рівня соціальної стабільності та впровадженням необхідних реформ для відновлення економічного зростання та покращення якості життя громадян як на

національному, так і регіональному рівні. Саме тому, варто імплементувати в українських реаліях кращій досвід країн, в яких реалізовано рекомендації тих чи інших концепцій щодо регулювання соціально-економічного розвитку регіону фінансово-бюджетними інструментами для відновлення регіонального розвитку та стабілізації соціальної ситуації. Застосування досвіду іноземних країн безумовно сприятиме активізації фінансово-економічної активності процесів розвитку регіону, однак у повному обсязі не вирішують головної проблеми збалансованості ресурсної складової державних

фінансів та усунення диспропорцій. В умовах необхідності виконання завдань з відновлення регіонального розвитку на принципах забезпечення соціальної стабільності, безпеки середовища проживання та підвищення рівня життя населення регіону в системі регулювання соціально-економічного розвитку регіону фінансово-бюджетними інструментами доцільно виокремити наступні напрями та засоби їх досягнення (рис. 2).

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Запропоновані засоби можна використовувати для

Рис. 2 Характеристика засобів регулювання розвитку регіону в системі фінансово-бюджетних відносин

досягнення балансу між економічним зростанням та соціальною справедливістю, що є характерною рисою неокласичного синтезу, і передбачає стимулювання економічної активності в регіональному вимірі та підтримку соціально вразливих верств населення, що створює передумови для відновлення та стійкого розвитку регіонів країни в довгостроковій перспективі. Важливою складовою забезпечення темпів економічного зростання та підвищення соціальних стандартів життя в сфері сприяння розвитку регіону є застосування діяльнісно-логістичного підходу, який передбачає інтеграцію в цілісну систему елементів, що формують стратегію соціально-економічного відновлення та подальшого розвитку територій, та інструментів раціонального розподілу обмежених бюджетних ресурсів на основі ефективної системи регуляторів. Стратегічні орієнтири економічного відновлення та конкретні умови соціального середовища, які змінюються під впливом кон'юнктури ринку, впливу політичних, технологічних факторів зумовлюють використання цілого арсеналу фінансово-бюджетних інструментів та засобів регулювання розвитку регіону, спрямованих на формування регіональної інфраструктури, підтримки підприємницької активності, впровадження соціальних програм підтримки та розвитку людського потенціалу, збільшення інвестицій в інновації та освіту, стимулювання інвестицій і економічного відновлення регіонів країни. Перспективами подальших досліджень є розробки принципів формування механізму фінансово-бюджетних відносин у забезпеченні розвитку регіону в контексті діяльнісно-логістичного підходу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поліщук Л. С. Меркантилізм. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. Київ : Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.
2. Blaug M. Great Economists before Keynes: An Introduction to the Lives and Works of One Hundred Great Economists of the Past. Cambridge University Press, 1989. 304 p.
3. Keynes J. M. The General Theory of Employment. *The Quarterly Journal of Economics*. (Feb., 1937). Vol. 51. No. 2. P. 209–223.
4. Базилевич В. Д., Гражевська Н. І. та ін. Історія економічних учень: Хрестоматія: навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 1198 с.
5. Pigou A. Book Title *The Economics of Welfare* Palgrave Macmillan London, 2013. 876 p.
6. Paul A. Samuelson, William Nordhaus. *Economics, An Introductory Analysis*. McGraw-Hill/Irwin, McGraw-Hill/Irwin, 2004. 800 p.
7. Канєва Т. В. Бюджет у системі фінансово-економічних відносин: монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 392 с.
8. Чугунов І. Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 532 с.
9. Кузнецова А. Я., Каспрук Ю. В., Кузнецов О. Ю. Економічний розвиток регіону та роль місцевих бюджетів у його забезпеченні : монографія. Нац. банк України, Ун-т банк. справи. Київ : УБС НБУ, 2013. 174 с.
10. Cavallari L., Romano S. Fiscal policy in Europe: The importance of making it predictable. *Economic Modelling*. 2017. № 60. P. 81–97.
11. Феценко Л. В., Проноза П. В., Кузьминчук Н. В. Бюджетна система України : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2008. 440 с.
12. Performance Measurement in European local governments: a comparative analysis of reform experiences in Great Britain, France, Sweden and Germany. DOI: <https://doi.org/doi/10.1177/0020852310372050>
13. Kuzmynchuk N., Kutsenko T., Nazarova T., Druhova E. Analyses dynamics of taxpayers behavior fating the influence of social-psychological factors. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. 15 (3). P. 98–107.
14. Evaluating the Effectiveness of Regional Policy. URL: http://www.eprc-strath.eu/uploads/eprc/documents/PDF_files/EPRP_91.pdf

REFERENCES

1. Polischuk, L. S. (2004), “Merkantylizm”, *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т*, Znannya Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
2. Blaug, M. (1989), *Great Economists before Keynes: An Introduction to the Lives and Works of One Hundred Great Economists of the Past*. Cambridge University Press.
3. Keynes, J. M. (1937), *The General Theory of Employment*. *The Quarterly Journal of Economics*, no. 51 (2), pp. 209–223.
4. Bazilevich, V. D., Grazevska, N. I., & others (2011), *History of economic doctrines: A textbook: a study guide*, Znannya, Kyiv, Ukraine.
5. Pigou, A. (2013), *The Economics of Welfare*. Palgrave Macmillan London.
6. Samuelson, P., & Nordhaus, W. (2004), *Economics, An Introductory Analysis*. McGraw-Hill/Irwin.
7. Kaneva, T. V. (2021), *Budget in the system of financial and economic relations: a monograph*б Kyiv. nats. torg.-ekon. un-t, Kyiv, Ukraine.
8. Chugunov, I. (2021), *Budget strategy of social development*, Kyiv. nats. torg.-ekon. un-t, Kyiv, Ukraine.

9. Kuznetsova, A. Y., Kaspruk, Y. V., & Kuznetsov, O. Y. (2013), Economic development of the region and the role of local budgets in its provision: a monograph. Nats. bank Ukraïni, Un-t bank. spravi, UBS NBU, Kyiv, Ukraine.

10. Cavallari, L., & Romano, S. (2017), Fiscal policy in Europe: The importance of making it predictable. *Economic Modelling*, no. 60, pp. 81–97.

11. Feshchenko, L. V., Pronoza, P. V., & Kuzminchuk, N. V. (2008), Budget system of Ukraine: study guide, Kondor, Kyiv, Ukraine.

12. Performance Measurement in European local governments: a comparative analysis of

reform experiences in Great Britain, France, Sweden and Germany. (n.d.), DOI: <https://doi.org/doi/10.1177/0020852310372050>

13. Kuzmynchuk, N., Kutsenko, T., Nazarova, T., Druhova, E. (2017), Analyses dynamics of taxpayers behavior fating the influence of social-psychological factors. *Problems and Perspectives in Management*, no. 15 (3), pp. 98–107.

14. Evaluating the Effectiveness of Regional Policy. (n.d.), available at: http://www.eprc-strath.eu/uploads/eprc/documents/PDF_files/EPRP_91.pdf

*Стаття надійшла до редакції
15 березня 2024 р.*